GAZETA KRAKOWSKA

Nro 46.

Z KRAKOWA DNIA 8 CZERWCA 1823 ROKU W NIEDZIELĘ.

— Z Krakowa. —

Kommissya Hipoteczna Rzeczypospolitey Krakowskiey.

W dopełnieniu przepisów Ustawy hipoteczney Mca 17 Czerwca i 6 Września 1822 wzywa WWch JX. Kamedułów na Bielanach mieszkaiących, ażeby w dniu 30 Czerwca r. 1823 o godzinie 9tey zrana w Domu Rządowym przy Kościele S. Piotra w Kancellaryi Kommissyi hipoteczney przed niżey podpisanym Kommissarzem osobiście lub przez Pełnomocnika stawili się, i w skutku Art: 83 powyższey Ustawy złożyli dowody na których się opiera prawo ich własności do wsi Mnikowa, którą Wóyt Gminy w wykazie opuścił.

Złożyć się mianych Dokumentów należy spisać Konsygnacyą w dwóch Exemplarzach bez stępla, wyrażaiąc w tey datę Dokumentu, treść onegoż, a w uwadze domieścić czy iest oryginał lub wypis.

Dokumenta te podług Art: 91 będą przez składaiącego i członka Kommissyi przyymuiącego Akt oznaczone, a po zrobieniu z nich użycia na powrót oddane.

Pełnomocnictwo przez niestawaiącego osobiście, winno bydź wydane z Art: 91. za granicą urzędownie, w kraiu ręcznie z podpisem dwóch Swiadków i Wóyta Gminy właściwey.

Niestawaiący na terminie ściągnie na siebie rygor Artyk: 85 wedle którego powołanym będzie na inny termin przed upłynieniem czasu prekluzyynego pod zagrożeniem kary od 20 do 600 Złp. Po powtórnem niestawieniu się, zagrożona kara pieniężna ściegniętą, i na trzeci termin pod karą podwóyną wezwanym zostanie. Za nieletnich lub bezwłasnowolnych właścicieli powyższa kara stósownie do Artyk: 86 przeciwko ich Opiekunom wymierzon będzie.

Gdyby iednak Właściciel pomimo ściągniętey kary własności nieudowodnił i udowodnić aż do prekluzyynego terminu niechciał, na ten czas na koszt opieszałego Właściciela, każdemu Wierzycielowi wolno prawa iego do własności podać, albo gdyby żaden Wierzyciel tego dowodu nieuskutecznił, Kommissya hipoteczna Właściciela nieruchomości w Katastrum umieszczonego, w hipotece zapisze, a zgłaszaiących się wierzycieli w Wykazie hipotecznym umieści.

Dano w Krakowie d. 31 Maia r. 1823.

Piekarski.

Z Warszawy d. 31 Maia.

Marymont pod Warszawą, który przez swoie piękne położenie, przez nay-

lepsze utrzymanie i przez urządzenie wyborney drogi, stał się iednem z mieysc nayulubieńszych Publiczności Warszawskiey, na większy daleko wzgląd zasługuie z powodu mieszczących się fabryk i zakładów w iego zakresie, nie wspominaiąc o szkole Agronomiczney. Wyliczymy w tem mieyscu tylko fabryki, przekonani będąc, że wspomnienie to przyiemność sprawi tym czytelnikom, którzy nie mieli sposobności ich oglądania. I tak, w Marymoncie są następne fabryki:

1 Fabryka papieru ze słomy, którą wyrabia rocznie 12,000 ryz tektury dachowey, 550 ryz papieru z rogóżki i 600 ryz okładkowego,

2 Prócz tego iest w Marymoncie fabryka papieru welinowego do 1200 ryz rocznie wyrabiaiąca,

3 Fabryka mydła przezroczystego, która wyrabia 300 tuzinów tabliczek rocznie.

4 Fabryka wody oraz proszku do blichowania, która wyrabia rocznie wody flaszeczek 10,000 i tyleż funtów proszku,

5 Drukarnia perkali, drukuiąca rocznie od 8 do 9 tysięcy sztuk.

6 Fabryka octu, wyrabiaiąca rocznie 500 oxeftów.

7 Fabryka Rządowa przędzenia cienkiey wełnianey przędzy, która świeżo została założona.

Marymont zatem nazwać można osadą rozmaitych fabrykantów, których iak się okazuie, korzystne zatrudnienia są pocieszaiącym wypadkiem.

— We wsi Garbinie, Obwodzie Gostyńskim, wyrabia się arak, którego rocznie do 500 garcy wychodzi. Tak więc w kraiu naszym mamy iuż z towarów osadniczych kawę kraiową, o którey dawniey wspominaliśmy, i arak. W Włocławku robi się także i cykoryia, którey do 500,000 funtów rocznie wychodzi.

— Fabryki szkła w Województwie Mazowieckiem coraz bardziey się upowszechniaią, mianowicie w Jagodnicy, Hucie Adamowskiey, Radogoszczu, Bedoniu, Choynach, Rogach, Zaborowie nowym, Będkowie, Grdowie, Trębaczewie, Gołaszach, Mińsku, Barcząćey, Janowie, Moczydłach, Rąbierzu, w hutach tych wyrabia się szkło rozmaite, a w Jagodnicy, Radogoszczu, Mińsku, Barcząćey i w Moczydłach, nawet robi się szkło taflowe białe i Czeskie.

— Naywiększa fabryka papieru w Województwie Mazowieckiem iest w Jeziornie, gdzie wyrabia się corocznie 8 do 9 tysięcy ryz papieru w różnych gatunkach. Inne fabryki papieru są w Włocławku, Łochowie, Woli Naropińskiey i Marymoncie.

— Dnia 22 b. m. we wsi Dowgueżach, Gminy Kwieciszki pod samem Maryampolem położoney, wszczął się z niewiadomey przyczyny o godzinie 2giey z południa wielki pożar, przez który 9 gospodarzy, 5 ogrodników domy mieszkalne, i 5 zabudowań gumienoych ze wszelkim maiątkiem ruchomym (prócz bydła, które było na polu) spłonęło. W pożarze tym spaliło się iedno dziecię, a dwie dzieci i kobieta 30stoletnia opalonemi zostały. Przyczyna tego pożaru niewiadoma, lecz Sąd dalsze śledztwo rozpoczął.

— W dniu 25 b. m. w karczmie wsi Konopki do dóbr Słupskich należącey, w Województwie Płockiem, wyśledzoną została banda złodzieiów z 11 osób złożona, między któremi znayduią się 2 kobiety. Wszyscy zostali schwytani i do Sądu odesłani.

Z Baiony d. 15 Maia.

Od wczoraysza rozchodzi się tu nader ważna wieść, że Xże Angouleme raczył przez poselstwo wezwać Jenerała Mina, aby się poddał i przez nierówne siły nie przedłużał walki, którey wypadek nie może bydź iak tylko zgubliwym dla woyska konstytucyynego i ludzkości, ponieważ przedłuża chwilę oswobodzenia Krola Ferdynanda i przywrócenia pokoiu w Hiszpanii.

Większa część maiętnych rodzin Hiszpańskich uchodzą za zbliżeniem się woyska naszego. Przed pięciu dniami opuszczono Segowiią. Z niedostatku koni zostawiono wszystkie działa, wyiąwszy kilka polowych, które uczniowie szkoły artyleryi zabrali do Rodrigo.

Madryt podobny iest do pustyni, wszyscy mieszkańcy uchodzą do Andaluzyi.

Zaczynaią przekonywać się o potrzebie zasłaniania idących ztąd transportów woyskiem, ponieważ utworzyło się w prowincyiach Hiszpańskich kilkanaście zbroynych kup konstytucyynych.

Zabrani pod Logrono jeńcy przybyli w liczbie 60 do Vittoria. Nadaremnie usiłowano ich do woyska wiary nakłonić.

Artyleryia, która była w Madrycie poszła do Badaioz. Abisbal osadził wąwóz Somo-Sierra 8000 ludzi.

Przed kilku dniami dwa Francuzkie okręty przeznaczone z żywnością do Bilbao, zabrane zostały przez Hiszpanów i do St. Sebestian zaprowadzone.

W zaiętych przez woyska Francuzkie prowincyiach nowo zaprowadzone władze wybieraią wszystkich mężczyzn od 20 do 30 lat do woyska wiary.

Santona ma osadę z 1700 ludzi złożoną, w ktorey dowodzi Galicyyczyk, nazwiskiem Hoze.

Podług naynowszych doniesień Pułkownik Francuzki udał się w poselstwie do twierdzy St. Sebastian; przyięty tam i odesłany został z honorami woyskowemi. Wypadek iego pospólstwu nie iest ieszcze wiadomy; ale domyślaią się, że nowe wezwanie do poddania się poparł wzięciem Saragossy i Jacca. Pewnością tylko iest, że St. Sebastian nie potrafi długiego wytrzymać oblężenia; bo żywności nie wiele ma, a wody wcale iuż zabrakło.

Z Perpignanu d. 11 Maia.

Przeznaczony do Barcelony z żytem okręt został zabrany i do portu Vendres zaprowadzony. W Barcelonie panuie nayw większa spokoyność.

Osada Urgelska zrobiła znowu wycieczkę i wiele żywności zdobyła.

Do Figueras przeniesiony został szpital woyskowy.

Ballasteros znaydować się miał d. 5 b. m. w okolicy Terruel, które miasto zastał woyskiem Molitora osadzone.

Podług dziennika Odgłos południowy, Amarante ciągle ieszcze znaydować się ma na granicy Portugalskiey.

W lasku Tosca między Olot i Laspresas zaszła między konstytucyynem woyskiem i naszem potyczka, w którey mieliśmy 30 ranionych. Całą noc z d. 7 na 8 b. m. stały tam nasze woyska pod bronią, oczekuiąc na przybycie woyska Miny.

Z woyska Eroles, które pozostało w Cerdagne, uciekaią bardzo żołnierze.

Milans cofaiąc się z Besalu przez Amer przybył do Barcelony. Miasto to liczy 12,000 milicyi.

Z Sewilli d. 6 Maia.

Król i rodzina iego znayduią się zupełnie zdrowemi. Wydział spraw zagranicznych powierzył Monarcha tymczasowo P. Vadillo, ponieważ San Miguel otrzymał pozwolenie udania się do woyska, i iak głoszą udaie się do Katalonii do Jenerała Miny. P. Calatrava przyiął Ministerstwo spraw wewnętrznych; ale PP. Zorraquin, Cosens i de la Barcena, którym iednemu po drugim tymczasowo proponowano Ministerstwo woienne, nie przyięli onego.

Na posiedzeniu d. 28 z. m. Stany odrzuciły prośbę Jenerała Riego iako sprzeciwiaiącą się konstytucyi: aby dozwolono mu wyznaczoną w r. 1821 pensyią zamienić na kapitał i użyć iey na utworzenie korpusu ochotników. Odrzucony także został inny proiekt ustanowienia nowey kokardy, składaiącey się z trzech kolorów, czerwonego, zielonego i fioletowego.

Na posiedzeniu d. 29 P. Ferrer obrany został na miesiąc May prezesem Stanów. Deputowany Marare w zabranym głosie wyraził: "Położenie nasze nie da się daley taić; Stany muszą stósowne przedsięwziąść środki i uskutecznienie ich poruczyć władzy wykonawczey; na urzędników publicznych należy większą niż kiedy włożyć odpowiedzialność. Przed wszystkiem muszą Stany podać Rządowi sposobność do zaopatrzenia się w pieniądze; pieniądze bowiem nadadzą woysku ruch, zapobieżą zbiegostwu i ożywią patryjotyzm; na owczas obywatele dołożą wszystkich sił, aby narod zakończył zwyciezko walkę. Woyna musi bydź narodową ogłoszona; człowiek przeciw człowiekowi powinien na nieprzyiaciela uderzyć, ktory ze wstydem ludzkości i przeciw prawu narodów ziemię naszę naiechał."

Na posiedzeniu d. 3 b. m. odczytane zostało pismo od Rządu względem zaszłych układów o pożyczkę z domem Londyńskiem Bernales i do kommissyi odesłane. Propozycyie Rządu odnoszą się do następuiących 3 artykułów: 1) Zawarty kontrakt pod d. 14 Stycznia r. b. z Domem Bernales poczytać za upadły, ponieważ wedle 2 art: nie wypłacił wexlow 2) upoważnić Rząd do utworzenia na 40 mill. rewersów i sprzedania ich kupcom, którzy naykorzystnieysze podadzą warunki; 3) upoważnić go także do zapłacenia natychmiast wexlów, które przez powyższy Dom były odrzucone i wynagrodzenia ich właścicielów za poniesione przez to szkody, iako też, iżby mogł wystawiać rewersy i one wedle potrzeby bez szkody narodu sprzedawać.

D. 4 Kommissyia skarbowa zdaiąc Stanom sprawę o nadzwyczaynych środkach, iakich teraźnieysze okoliczności wymagaią, wniosła w mieysce podanych przez Rząd propozycyy rozmaite rozrządzenia względem zaległych podatków i utworzenia nadzwyczayney kassy woienney z 200 mill. realów w gotowiźnie. Podała oraz proiekt do uchwały w iakiey częsci każdy obywatel przykładać się ma do zebrania tych 200 mill. Duchowieństwo ma stósownie do Bulli Papiezkiey 7mą część dóbr swoich narodowi odstąpić.

Naczelny wódz odwodowego woyska, Villacampa, zapytał się Ministra woiennego, czyli ma taką samą władzę, iak inni wodzowie działaiącego woyska i czyli 9ty i 10ty obwod uważać ma za znayduiący się w stanie woyny. Jak tylko pod d. 2 b. m. odebrał zezwalaią-

cą odpowiedź, wydał zaraz dzienny rozkaz, w którym wyraził: "Zołnierze! Oświadczenie Królewskie, które wam udzielam, wskazuie nam bydź w gotowości do spotkania się z naieżdzaiącem nas woyskiem i hordami niegodnych i wyrodnych Hiszpanów, którzy przednią iego straż stanowią. Skoro przyydzie do walki, zwyciężemy, bo sprawiedliwość iest za nami. Swięta sprawa, ktorey broniemy, iest sprawą wolności ludów przeciw uciskowi. Niewolnik drży; ale wolny człowiek idzie smiało do boiu; tak wystąpiemy przeciw naszem nieprzyiaciołom. Odgłos woyny obiia się w wszystkich okolicach naszego obwodu; wszędzie kuią oręż. Bądźmy instrukcyi i karności posłusznemi, bo te ziednaią nam zwycięztwo, i wykrzyknijcie ze mną, dotrzymuiąc święcie przysięgi: Wolność albo śmierć! Utrzymanie ogłoszoney d. 19 Marca r. 1812 w Kadyxie konstytucyi albo upadek!" — Rząd wezwał przytem dowodców obwodów 9 i 10go, aby przyśpieszyli ubranie i uzbroienie rekrutów.

Dowódca portowy w Giion doniósł pod d. 26 z. m. że w St. Ander naylepszy duch panuie i znayduiącemi się tam 3000 woyska dowodzi prefekt Bilbao. Santona iest podobnież dobrze w żywność opatrzona i znayduie się w naylepszym stanie obrony.

Trzecie działaiące woysko poymało wielu fakcyionistów w okolicy Somo-Sierra.

Z Paryża d. 21 Maia.

Monitor zawiera następuiące telegraficzne doniesienie z Baiony pod d. 17 w wieczór:

Z Aranda d. 15 Maia.

Dziś znayduie się tu głowna kwatera J. Królewicowskiey Mci Xcia Angouleme. — Jenerał Obert pisze: iż znayduie się w związku z Bessieres, który ściga tylną straż Ballasterosa i zabrał iey iuż 4 działa, 200 ludzi i tyleż karabinów. Korpus Ballasterosa cofa się do Walencyi i ucieka z niego wiele żołnierzy. — Jutro wniydzie Jenerał Obert do Siguenza, i wszędzie iest dobrze przyymowany.

Od czwartego korpusu nadeszły także urzędowe doniesienia, które tem były pożądańsze, iż nie zbywało na wieściach o smutnem położeniu rzeczy w Katalonii, które źle chętni rozpuszczali. Doniesienia te brzmią iak następuie:

Z Girony d. 15 Maia.

Jenerałowie Donadieu i Curial przybyli dziś z dywizyiami swoiemi do Vich. Eroles w tymże czasie wszedł do Ripoli, a Roialista Bozom do Berga. —— Jenerał Curial otrzymał rozkaz udania się z woyskiem swoim do Santa Colona, zkąd baczne mieć ma oko na Hostalrich i na korpus Milansa, który stoi w tyle tego miasta w Santa-Seloni. Baron Eroles udaie się przez Parafita do Lussens, ażeby zostawał w związku z poruszeniami Jenerała Donadieu przeciw Manreza, gdzie ma z całą swoią siłą stanąć. Naczelnik roialistów Bozom idzie za temi poruszeniami i uda się do Cardona. —— Baron Eroles wybrał z swoiego korpusu pewną liczbę wyborowych żołnierzy i wysłał ich do ścigania Miny, tak iż w pochodzie ma zawsze bydź z boków napastowany. Podług zasiągnionych wiadomości Mina zdaie się przez Montserrat do Barcellony cofać. — W Olot pozostał bataliion Francuzki; Vich i Ripoll osadzone są przez kompaniie Hiszpanów. — Palamos znay-

duie się od 11 b. m. w naszey mocy, gdzie woyska nasze, jak wszędzie naylepiey od mieszkańców przyięte zostały.

Marszałek Moncey w liście swoim d. 16 donosząc o ustępie Miny, ubolewa: że nie mógł słyszeć świstu kul, gdyż ten byłby go odmłodził.

Xże Carignan przybył d. 12 do Baiony.

Woyskowi Francuzcy na połowie żołdu zostaiący i w Sabaudyi bawiący, odebrali ostrzeżenie, aby byli w gotowości, gdyż mogą bydź do czynney służby powołanemi.

Główna kwatera Xcia Angouleme przybydź ma 24 b. m. w dniu S. Ferdynanda do Madrytu.

Hrabina Gotlandyi (Królowa Szwedzka) z powodu odiazdu swoiego do Szwecyi, pożegnała d. 19 Króla naszego.

Dziennik Chorągiew biała gniewa się bardzo na doniesienia o pokoiu w pismach Angielskich i wyrzuca Dziennikowi Sporów, że ie potwarza. Powstaie także przeciw niemu, że z powodu iego opisu położenia Miny, utrzymywała się przez dwa dni w Paryżu pogłoska o zabraniu Miny w niewolą.

Przez Hr. Achila de Jouffroy wyydzie w krótce z druku historyia Kongressu Werońskiego i taynych układów względem przywrócenia Monarchicznego rządu w Hiszpanii.

— D. 23. —

Podług naynowszego telegraficznego doniesienia Xże Angouleme z przednią strażą odwodu przybył d. 18 b. m. do Buitrago. — Oddziały, które Abisbal przed Madrytem postawił, cofnęły się do tey stolicy. — Jenerał Hr. Molitor znaydował się d. 11 w Sarmena. Dywizyia Jenerała Pamphile-Lacroix przeszła d. 8 za Cinca; tegoż dnia opanowała miasto Monzon i zewnątrzną warownią iego zamku. Oddział osady Leridy odparty został w Alkaraz od wysłanego tam podiazdu. Molitor idzie do Segre. Do tego czasu musiał odebrać rozkaz do przeprawienia się z całym korpusem swoim na prawy brzeg Ebru.

Z Girony nadeszło tu pod d. 17 Maia następuiące urzędowe doniesienie:

Połączona na drodze do Hostalrich dywizyia Curial zamknie iutro tę twierdzę i czaty rozstawi aż do Santa-Seloni. Ma także Tordera osadzić. Jenerał Rastignac opanować ma St. Fiz (de Guizols) ważne nader mieysce dla zapewnienia dla naszego woyska żywności. Jenerał Donadieu stanął dziś w Moia i spodziewa się tam nakoniec doczekać nieprzyiaciela. Nadeszły doniesienia, że Lobera i Milans cofnęli się do Granolles. Baron Eroles stoi w Lussens i iutro uda się do Manreza. — Za kilka dni będziemy panami całego nadbrzeża, a straże nasze posuną się nad niemi aż do Mataro. Około tysiąca konstytucyionistów trzymaią ieszcze osadzone w tey okolicy wzgorza, pod któremi płynie rzeka, nad której brzegami stoią nasze woyska i wczoray wieczorem mogły dokładnie widzieć nieprzyiaciela. Zdaie on się z swoim ustępem oczekiwać tylko na nasze przeprawienie się za tę rzekę. Prawie bez użycia oręża staliśmy się panami połowy Katalonii. Twierdza Urgel zdaie się przez stanowiska nasze pod Vich, Olot i Solsona na długo bydź odcierzniętą od woysk konstytucyynych. — Na 400 sążni około Barcelony, wszystko iest zruynowanem.

Dziennik Gwiazda zaprzecza pogłosce, iakoby Xże Angouleme poymanego Jenerała Sanches wysłał z zleceniami do Sewilli. Jest on zapewne (dodaie) na słowo honoru uwolniony, i z tem przekonaniem wyiechał z główney kwatery, iż Francyia nie złoży poty oręża, poki Ferdynand VII nie będzie zupełnie wolny. — Tenże dziennik przypuszcza, iż maiętni ludzie uieżdzaią z miast Hiszpańskich za zbliżeniem się woyska Francuzkiego, ale mniema, że to dzieie się tylko z powodu niepewności teraźnieyszych stósunków politycznych, i że po wrócą skoro Rząd Hiszpański w Madrycie zaprowad ony zostanie.

Mowią, iż P. Hervas zostanie na Ministra woiennego powołany, iak tylko Rząd w Madrycie będzie zaprowadzony.

Wychodzący w Madrycie nowy dziennik Noticiador zakazany zaraz za drugim Nrem został. Zadne polityczne pismo nie może tam teraz bez pozwolenia rady miasta wychodzić. Poczty z Arragonii i Katalonii nadeszły tam wprawdzie, ale jenerał kapitan w Catalaiud zatrzymał wszystkie listy.

Podług listów z Barcelony dowodca tamteyszy Jenerał Roteg, oznaymił, iż za zbliżeniem się woyska Francuzkiego obeymie nawet władzę cywilną, i z tego powodu zaczynaią mieszkańcy uchodzić.

Przybył tu Grand Hiszpański Xże San-Carlos.

D. 20 pracował Król z Ministrami dawał posłuchania, a o godzinie 3 z południa przeiechał się do Argenteuil.

Z Londynu d. 20 Maia.

Zdrowie N. Króla naszego polepsza się codziennie.

P. Wellesley, nowy nasz Ambassador przy Dworze Wiedeńskim, udał się na mieysce swoiego przeznaczenia.

Prawie powszechne iest w Anglii mniemanie, iż ieżeli lud Hiszpański nie zechce przyłożyć się do obalenia teraźnieyszey konstytucyi, samo woysko Francuzkie nie potrafi tego uskutecznić. Minister Hr. Liwerpool na posiedzeniu izby wyższey d. 24 Kwietnia obiawił w tey mierze myśl swoią iak następuie: " Nie należy sądzić (słowa iego) aby w teraźnieyszey woynie Francyia pokonać mogła Hiszpanią, chybaby większość Hiszpanów przyłączyła się do Francuzów. Jeżeli zaś to nastąpi, tedy będzie dowodem, iż narod Hiszpański nie był zupełnie kontent z nowey konstytucyi, a w takowym przypadku wsparcie go z naszey strony zbroyną ręką nie byłoby słusznem. Ale ieżeli Hiszpanie nie przyłączą się do Francuzów, tedy ostatni pewnie nie potrafią podbić Hiszpanii. Naywięcey żeby mogli doyść do Madrytu, ale daley bardzo trudno! Daley iest kray górzysty, trudny do zdobycia, a trudnieyszy ieszcze do utrzymania. Jeżeliby iednak udało się Francuzom przeciw woli narodu Hiszpańskiego podbić ich kray, tedy więcey to Francyi zaszkodzi, niżeli pożytku przyniesie. " — Na tem publicznie wyrzeczonem zdaniu Ministra Angielskiego opierą się mniemanie przyiacioł Hiszpanów i sądzą: Podług twierdzenia naylepszego z naszych taktykow. Jenerała Loyd, iest dowiedzioną rzeczą w sztuce woiennej, że przy równych nawet okolicznościach, ta z woiuiących stron nakoniec ulędz musi, której linija działań jest dłuższą, niżeli iey przeciwnika. W pierwszym z tych przypadkow znayduie się Francyia. Co Hiszpan do swoiego

wyżywienia potrzebuie (a to bardzo iest małą rzeczą) znaydzie w kraiu; woysko zaś Francuzkie musi wszystkie potrzeby, żywność, furaż i ammunicyią prowadzić z Francyi, co wymaga wiele czasu, a więcey ieszcze pieniędzy. Nim Francuzi doydą do Madrytu, kosztuie ich chleb, mięso i furaż przynaymniey czterv razy więcey niż w własnym kraiu, a za Madrytem daley ku południowi kosztować ich będzie dziesięć razy tyle. Zechcąż prawodawcze Francuzkie izby tyle nowych ciężarów na narod nałożyć, ile podobna woyna i utrzymanie podbitego narodu wymagać będą? Bonaparte wyciskał pieniądze w Niemczech na opędzenie kosztów woyny w Hiszpanii; ale gdy teraz cały ten ciężar spada na narod Francuzki, zechcesz go i iak długo ponosić? Do kary z mąką wiezioney za woyskiem Francuzkiem, potrzeba może 4 mułów i iednego człowieka, a te muszą bydź tam i na powrót także żywionemi? W takich więc okolicznościach wypadek woyny zawisł iedynie od samych Hiszpanów. Jeżeli większość narodu iest przeciw konstytucyi, tedy i stronnicy tey konstytucyi w innych kraiach nie mogą nic przeciw temu mowić, ponieważ nie okazała się większey massie narodu dogodną.

Podług listu z Rio-Janeiro pod d. 15 Lutego sprawuiący C. K. Austryiackie interessa, Baron Marschal, pokazał się przed 8 dniami pierwszy raz w wielkiey galli publicznie u Dworu. Z strony Brazylii udać się maią na Posłow Hr. Palma do Wiednia, a P. de Adradal Silva do Paryża. Jenerał Portugalski Madeira ciągle ieszcze iest w posiadłości Bahii, ale los tey twierdzy w krótce rozstrzygnionym bydź musi, ponieważ udał się przeciw niey z stolicy pułk Cesarza.

Prezydent Boyer na Hayti zabronił pod d. 23 Marca wszelkiego handlu między St. Domingo i zachodnio-indyyskiemi wyspami. Od 1go Maia żaden okręt nie będzie z tych wysp do Hayti przypuszczony. Zakaz ten wielkie przyniesie korzyści handlowi Ziednoczonych Stanów połnocney Ameryki. — Pomiędzy innemi płodami na Hayti naybardziey kawę rozmnożono. — Boyer posłał prywatnego swoiego Sekretarza Colombel do Londynu; (może w celu wyiednania uznania tey Rzeczypospolitey i zawarcia handlowego traktatu.)

Z Kopenhagi d. 24 Maia.

Pod d. 30 z. m. wydał Krol rozporządzenie, iż żaden obcy korsarz nie może w Wodach Duńskich bawić, ani zdobyczy swoich bądź cząstkowo bądź razem sprzedawać. Woienne obce okręty mogą w prawdzie do portów Duńskich z swoiemi zdobyczami zawiiać, ale nie wolno im ich wyładować, ale muszą z niemi na odwrot odpływać.

Na mieysce odwołanego naszego w Petersburgu Konsula Gercken, mianowany iest Kupiec Meyer,

Z Minchen d. 17 Maia.

Członki związku Muzycznego wyprawili onegday w Kościele tuteyszym z własnego natchnienia wielką Mszą z muzyką Haydna na podziękowanie Bogu za uzdrowienie Xcia Leuchtenberg.

Dla uzupełnienia tuteyszey szkoły budownictwa, a mianowicie przyłożenia się do ukształcenia poświęcaiącey się budownictwu młodzieży, która Professor Mitterer założył, raczył N. Król oznaczyć iey uposażenie i oddać ią pod dozór Budowniczego swoiego.

DODATEK DO Nro 46.

GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 8 CZERWCA 1823 ROKU W NIEDZIELĘ.

Z Wiednia d. 30 Maia.

Nayiaśnieysi Cesarstwo bawiący od niejakiego czasu w letnim zamku Laxenburg, ziechali tu d. 28 po południu z Arcyxiążętami Następcą tronu i Karolem, dla znaydowania się nazaiutrz z resztą Nayiaśnieyszey swey Rodziny w Metropolitalnym Kościele S. Szczepana na nabożeństwie Bożego Ciała. Po skończonem nabożeństwie i processyi udali się NN. Cesarstwo po południu na powrót do Laxenburga.

Z Berlina d. 30 Maia.

Wczoray w południe umarł tu po długiey chorobie Królewsko-Saski nadzwyczayny Poseł i pełnomocny Minister przy Dworze naszem, Baron Friesen.

Wittenbergskie przednie sukna tak dalece przez swoią piękność i dobre wyrobianie wchodzą w używanie, iż zamawiane tam nawet są za granicę.

Od granic Tureckich d. 13 Maia.

Podług doniesień okrętowych z Lewantu wypłynęły iuż na morze dwa oddziały Tureckich okrętów z Dardanellów. Uważaiąca Grecka flotylla, która przed Dardanellami krążyła, nie wdała się w bitwę, ale się cofnęła, dla uwiadomienia o tem Greckich na morzu okrętów i admiralicyi Hydryyskiey. Tureckie oddziały nie odważyły się iednak wyyść na wysokość morza, ale płynęły wzdłuż brzegów mnieyszey Azyi, dla dostania się, iak zapewniaią, do okolic Smirny, gdzie lękaią się wylądowania Greków. — Z Hydry odpłynęła znaczna Grecka eskadra z wielu palnemi statkami w kierunku ku Scio. — Port Patras zamyka pięć Speciotskich okrętów.

Rząd Grecki ogłosił wyspę Kubea za niepodległą, i zaraz utworzono tam radę rządową, na którey czele znayduie się Theokletus Pharmacides, światły i czynny Duchowny, który długo znaydował się przy Kościele Greckim w Wiedniu, a tam wydaie dziennik pod tytułem: Merkury Grecki.

Spektator Smirneński donosi pod d. 4 Kwietnia, że Turcy zdaią się chcieć uderzyć na wyspę Samos, która dla swey rozległości nie iest tak obronną iak Ipsara i Hydra i w wielu mieyscach iest dostępną. Do Smirny przybyła z głębi Natolii znaczna liczba ochotników, którzy służyć chcą na morzu, a bardziey w wyprawie przeciw Samos. Jeżeli rzeź na Scio szkodziła Grekom, ponieważ pozbawiła ich życia, tedy niemniey stała się nieszczęściem dla Turków, bo wy-

rugowała z nich wszelką moralność. — Na Kandyi do końca Stycznia toczyła się ciągle walka pomiędzy Grekami i Turkami pod Hassan Baszą. Grecy są panami wszystkich do Turków należących gruntow i maią podostatkiem żywności, gdy tymczasem Turkom w zamkach dokucza głód i morowe powietrze. Wyższa Kandyia powinna, równie iak Pelopenes, oczekiwać od Porty głownego attaku. — Wzięcie Napoli di Romania, spełzły zamach Turków przeciw Missolungi, pobicie ich pod Vrachori i przybycie zabraney w niewolą w Napoli osady do Smirny i Scalanuova wzbudziły w Grekach dumę, a w Turkach przestrach. Spektator dodaie do tych wszystkich doniesień, że Niemieckie i Francuzkie pisma przesadziły bardzo zwycięztwa Greków, i że powinny trzymać się w tey mierze Dostrzegacza Austryiackiego, który nietylko czerpa wiadomości swoie z naylepszych źrodeł, ale nadto bez stronnie pisze.

Mianowanie Husseret Baszy Kapitanem Baszą sprawiło w Grekach boiaźń, bo znaią go iako człowieka łączącego podstęp z odwagą. Turecka flotta licząca 40 różney wielkości okrętów, pomnoży się z eskadrami Egipską i Barbaresków do 120 okrętów.

Z Włoch d. 8 Maia.

W Rzymie ponowione zostało rozporządzenie Klemensa VIII aby przełożeni gminy żydowskiey posełali co Sobota o godzinie w pół do 9tey w wieczór 300 żydow na kazania do kaplicy S. Tróycy. Pomiędzy tą liczbą znaydować się powinno iedney soboty 100 młodzieńcow od 12 do 30 lat, a drugiey 50 dziewcząt takiegoż wieku, przyprowadzonych przez matki lub w innym przystoynym sposobie. Każdy uchybiaiący z oznaczoney liczby kazania, zapłaci za karę 3 Paule, a przełożeni pobłażaiący nieposłusznym lub ich niepodaiący zapłacą po 30 szkułów, które użyte będą na pobożne cele.

Gabinetowy Goniec Jan König przybył d. 4 do Neapolu z listem do Xcia Kalabryi. Domyślaią się, iż ten list zawiera wiadomość o powrocie N. Króla do Neapolu. — Wyrokiem z Wiednia p d d. 23 Kwietnia zezwolił J. K. M. na oddalenie się Ministra jeneralney policyi Józefa Clary dla słabości zdrowia, i tymczasowo powierzył ten wydział Prefektowi Jnsonti.

Z Bruxelli d. 23 Maia.

N. Król w obieździe północnych prowincyi państwa przybył do Loo.

Xże Montmorency przybył tu z Paryża.

Xże Bernand Sasko-Weimarski i Małżonka iego udali się z Gandawy d. 21 b. m. do Anglii, gdzie około 3 miesięcy zabawią.

Z Amsterdamu d. 22 Maia.

Okręt Nuestra pod banderą Hiszpańską, przeznaczony z Barcelony do Genui, został przez korsarza Francuzkiego zabrany. — Bryg Francuzki Sztafeta, z Nowego Orleanu do Marselii płynący, był przy ciaśninie Gibraltarski przez okręt Hiszpański ścigany i postrzelany.

W Algeziras znayduie się kilkanaście okrętów, które tylko na korsarskie patenta oczekuią.

Okręt Henrietta przybył d. 21 Marca z Hawru do Hawanny. Kapitan iego pisze ztamtąd: że między 16 i 17 tegoż

miesiąca zatrzymany został przez korsarza Hiszpańskiego, który zabrał z okrętu nietylko wszelką żywność, żagle i niektóre towary, ale nawet iego i lud okrętowy okropnie znieważył.

Z Wircburga d. 22 Maia.

Poiutrze powroci tu N. Król nasz z swey podroży do Drezna, a Krolowa Jmć. dniem później.

Z Frankfortu d. 23 Maia.

Sprawę byłych dzierżawcow królestwa Westfalskiego rozstrzygnie nakoniec Seym związku Niemieckiego ostatecznie zaraz po świętach Zesłania Ducha S. Doktor prawa Schreyber, obrońca dzierżawców, podał znowu w tey mierze przełożenie Rządom związkowem.

J. Cesarzewicowska M. Wielka Xiężna Następczyna Weimarska przybyła tu wczoray, a dziś udała się w dalszą drogę do wod Emskich. — Tegóż dnia przeiechał przez miasto nasze Henryk 72gi na Reuss-Ebersdorf do Anglii, i oraz przybył tu Ces. Rossyyski Poseł przy Dworze Bawarskim, Hr. Woronzów-Daszków.

Związek w Szwaycaryi za Grekami ma nakoniec nadzieię, iż 164 Greków, którzy od kwartału w Szwaycaryi bawią i przez związek są utrzymywanemi, otrzymaią pozwolenie odpłynienia przez Marseliią do swey oyczyzny.

Sprawuiący w Szwaycaryi Sardyńskie interessa, Kawaler Courtois d'Arcolieres, opuszcza ten kray dla słabości zdrowia. Konsul w Genewie Sardyński załatwiać będzie mnieysze sprawy, a w ważnieyszych udawać się należy do Ministeryum w Turynie.

Zaniedbany od kilkunastu lat kanał Reński między Szarą i Worms w Frankenthal został teraz naprawiony.

Elberfeldska Dyrekcyia reńsko-zachodnio indyyskiey kompanii handlowey odebrała przyiemną wiadomość, iż przeznaczona do Mexyku wyprawa przybyła szczęśliwie do Werakrux i dozwolono tam iey ajentowi osiąść.

Z Lipska d. 26 Maia

Podczas ostatniego tu zgromadzenia związku gospodarstwa owczego Dyrektor Köhler z Zwickau okazał wynalezione przez siebie, a przez tuteyszego Mechanika zrobione narzędzie do probowania wełny, które dotąd z istnieiących za naydokładnieysze uznane zostało.

Z Weimaru d. 13 Maia.

Seym nasz na posiedzeniu d. 3 b. m. roztrząsał budżet wydatków na r. 1824 i powiększey części uchwalił. Dla zaprowadzenia na przyszłość oszczędności podane Seymowi zostały dwa proiekta; pierwszy o połączeniu wszystkich wyższych administracyynych władz, tak iż na przyszłość dwa tylko główne kollegiia będą w kraiu, to iest sprawiedliwości i administracyi. Drugi proiekt tyczył się wzaiemnych stosunków pomiędzy kamerą W. Xcia i kassami kraiowemi. Marszałek Seymu mówił przeciw temu proiektowi, który też po nieiakich sporach odrzucony został. D. 580 Deputowany Schortman wniosł oznaczenie stałey listy cywilney, przez co znaczna nastąpi oszczędność; lecz i ten proiekt odrzucony został.

Professorowie Uniwersytetu Jenauskiego zrzekli się uchwalonego przez Seym uwolnienia siebie od podatków i oświadczyli, iż chcą zarówno z innemi obywatelami przykładać się dobrowolnie do potrzeb kraiu.

Z Perpignanu d. 14 Maia.

Woyska Marszałka Moncey weszły d. 11 b. m. do Palamos, którego mieysca nie bronił nieprzyiaciel.

Zapewniaią, że dywizyia Donadieu natrafiła na nieprzyiaciela w okolicach Vich, i że tam, pomimo złey i pochod woyska utrudzaiącey drogi, zaszła potyczka. Zapewniaią niemniey, że nieprzyiaciel opuścić musiał swoie stanowiska, lubo nie bez straty ludzi z dywizyi Jenerała Donadieu.

Milans i Lobera zmocnili w okolicach Hostarlich swoie dywizyie świeżemi woyskamsi z Barcelony i postąpili aż do San-Seloni i Tordera. Dywizyia Curial postąpiła z swey strony do Massanet Nie wątpią, iż Marszałek każe w krótce uderzyć na nieprzyiaciela w teraźnieyszych iego stanowiskach.

— D. 15 —

Niemamy ieszcze dalszego doniesienia o powyższey potyczce. Mowią tylko, iż woyska nasze z wielką walecznością odparły żywy i morderczy napad nieprzyiaciela.

Słychać, iż Naczelnik roialistów Bonzom pobity został przez woyska konstytucyyne.

Trzey uszli dawniey Xięża, którzy do swych domów wracali, zostali przez konstytucyionistow schwytanemi i rozstrzelanemi.

Teatr Narodowy.

Dziś w niedzielę d. 8, daną będzie wielka Rycerska Opera w 2ch aktach, pod nazwiskiem: *Tankred*.

W następuiący Wtorek dnia 10go, na Benefis *Jana i Jozefy Szymkaytów*, daną będzie po raz pierwszy wielka Opera wcale nowa, nigdy tu w polskim ięzyku nie grana, z francuzkiego w Warszawie przetłómaczona z muzyką P. Gyrowetz w 3ch aktach, pod nazwiskiem: *Karol VII. i Agneszka Sorel.*

We Czwartek zaś d. 12 Czerwca, daną będzie nowa Komedya wcale tu ieszcze niewidziana w 3 aktach, oryginalnie wierszem w ięzyku polskim napisana pod nazwiskiem: *Pan Drzymała* czyli *Taiemne zaślubienie.* — Po ktorey nastąpi powtórnie nowa Opera w 1 obszernym akcie, z muzyką sławnego Boieldieu autora ulubioney Opery Jana z Paryża przełożona z francuzkiego W. Busławskiego, pod nazwiskiem: *Dwa Parawany* czyli *Nic nadto.*

DONIESIENIA.

Dobra Skrzyszowice z przyległościami w Obwodzie Miechowskim leżące, dziedziczne JW. Hrabi Sen: Kasz: Małachowskiego, są dowypuszczenia w dzierżawę od Sgo Juna r. 1823. Ktoby sobie życzył o też w układy weyść, ma się zgłosić przed upłynieniem naznaczonego terminu do Końskich.

Bon: Dunin Wąsowicz Kom: Pełn:

Na Stradomiu w domu P. Rypperta pod Nr. 15 stoi Landkutszer, który za dni 6 lub 8 odiedzie ztąd do Wiednia, a ieżeliby kto życzył sobie zawieść go może do Szwaycaryi, i nawet do Francyi. Zyczący sobie iechać do Wiednia lub do wymienionych wyżey kraiów, zechcą się do niego udać dla ugody.

W kamienicy pod L. 495 w Rynku znayduią się na składzie Wina Węgierskie stare, w naylepszych gatunkach; życzący sobie nabycia rzeczonych Win, za zgłoszeniem się do posiadacza tychże, za cenę pomierną co do gatonku wartości Win wyrównywaiącą, w Beczkach lub Antałkach, podług żądania zakupić może — O czem Publiczność uwiadomia się.

W dniu o Czerwca r. b. o godzinie 3 po południu w Krakowie przy Ulicy Grodzkiey w domu pod L. 120 od będzie się sprzedarz publiczną zatradowanych Ruchomości a mianowicie Zegaru dużego o dwóch Cyferblatach, Lustra krzesełek, Komody i t. p. Chęć licytowania miaący w oznaczonym mieyscu i terminie do Licytacyi zgłosić się zechcą. — W Krakowie d. 38 Maia 1823 r.

H. Salomoński, Kom. Sąd.